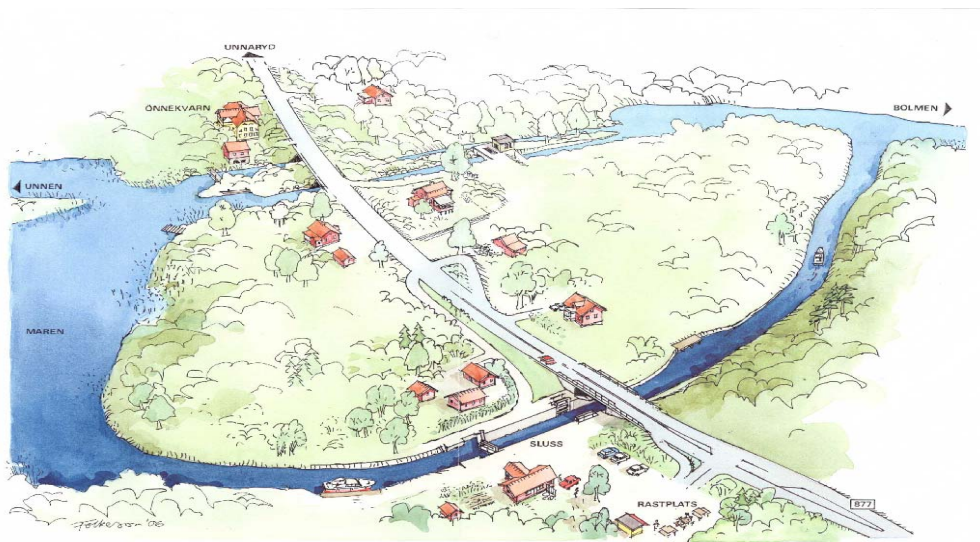

Landsbygdsutveckling i Bolmenbygden 2006

[WWW.onnessluss.se](http://www.onnessluss.se)
Föreningen ÖrneSluss
– initiativ till regional
utveckling med turism

Sammanfattning

Bolmenbygden är en bygd som ligger relativt nära kontinenten men är mycket glest befolkad. Det är ett område som är täckt med stora skogsområden och mycket vatten. En bygd som är rik på gammal bosättningskultur och som i forna dar var ett område som erbjöd bra livsvillkor genom sina vattendrag och sjösystem. Tiderna ändras emellertid och så gör även förutsättningar för en bygd som denna.

I dagsläget kämpar de som verkar i bygden med sviter efter den beryktade stormen Gudrun som skövlade stora arealer skog i området. Inflyttningen till bygden är i stort obefintlig trots de fina siffror som gäller Halland i övrigt (andra plats i Sverige efter Stockholm). Det finns många livskraftiga företag i området och Gnosjöandan spirar här i utkanterna av Gnosjöområdet. Stora problem finns dock med arbetskraftförsörjning och många av företagen kan bli tvungna att förlägga sin verksamhet till mer tätbebyggda områden.

Det finns dock i området en kraft och en inställning att problem är till för att lösas och i företagareföreningen i Unnaryd har en längre tid pågått diskussioner kring vilka insatser som kan bidra till att förbättra situationen. Man kunde slå fast att bygden måste göras mer attraktiv att bosätta sig i. Möjlighet till försörjning måste finnas och den sociala servicen får inte utarmas mer. Efter funderingar kring vilka positiva värden som finns i området så kunde man konstatera att den största tillgången är den underbara naturen samt bygdens kulturella värden. Hur går det att "sälja in" området till potentiella inflyttare? Föreningen kom överrens om att något måste göras, något som hörs och syns, något som samlar och knyter samman samt inger hopp om framtiden. Tanken föddes att ta upp en gammal i idé om att med en sluss knyta samman sjöarna Unnen och Bolmen.

Unnen och Bolmens vatten finns inom fyra olika kommuner, Hylte, Gislaved, Värnamo och Ljungby. Området där slussen kan tänkas anläggas, ligger helt inom Ljungby kommun och därmed i Kronobergs Län. Området runt Unnen och Bolmen, ligger till 100 procent i Småland, vilket ofta glöms bort då Hylte kommun sedan 1974 tillhör Hallands Län, vilket lätt förväxlas med landskapet Halland.

Runt arbetet med det fysiska och väl synliga arbetet med att konstruera en kanal med sluss skapas parallellt ett nav/knutpunkt och marknadsplats sedd i flera dimensioner:

Virtuellt, nav för information och för att fånga in potentiell besökare

Fysiskt, nav för samlad information om vad som finns att uppleva i bygden samt plats för samarbete kring upplevelsenäringen. Slussen blir ett konkret bevis för att det sker utveckling i bygden och fungerar både som marknadsföring på hemmaplan såväl som utåt sett.

Mentalt, nav som symbol för ett stärkande samarbete runt upplevelsenäringen i bygden

Geografiskt, nav som symbol för trakten där tre län och fyra kommuner möts

Den nybildade föreningen ÖnneSlussen ska genom sitt arbete bidra till att skapa en positiv spiral som är av yttersta vikt för bygdens framtid...

Omvärldens respons på initiativet, citat:

"- Det är viktigt att de här delarna av länet också utvecklas. Ute vid kusten rullar det liksom på av sig självt, här ute krävs det ofta ett rejält engagemang från invånarna. – Det här är ett projekt som har oanade möjligheter och betyder mycket för bygden kring både Bolmen och Unnen, menar Lars-Erik Lövdén." Landshövding i Halland: Hallandsposten 16/8-06 och Värnamo nyheter 19/8-06.

"- Det här är ett stort projekt för fritid och turism, säger Niclas Palmgren (m), kommunalråd i Gislaveds kommun. – Vi vet att turismen har stor betydelse och ett projekt av det här slaget kan öppna många möjligheter i framtiden. I det här fick han också medhåll av Christer Fjordevik, Värnamo kommun." Värnamo nyheter 19/8-06.

"- Vi vill att området runt Unnen och Bolmen skall växa och utvecklas vidare. Vi tror att turism och upplevelsenäringen är en viktig del för att öka attraktiviteten i en bygd. Attraktivitet i en bygd utgör en av grundstenarna till befolkningsutveckling och näringslivsutveckling som vi ser det." Södra Hestras Sparbank, www.onneslussen.se, 19/5-06

1. BAKGRUND

Vatten från tre län förenar och utvecklar

En viktig satsning för vår gemensamma landsbygd och för turistnäringen

Idylliskt mellan sjöarna Unnen och Bolmen ligger byn Önekvärn. Här har människor bott och verkat sedan forna tider och nyttjat vattnets kraft till att driva kvarnar och sågverk. Här fanns dessutom, mejeri och butik med livlig handel och trafik. Önekvärn var en viktig mötesplats. Länsgränsen kom att gå mitt i den gamla åfaran, i den bemärkelsen är platsen fortfarande en "mötesplats" och en angelägenhet för många. I slutet på 1800-talet fanns även långt gångna planer på att bygga sluss för båttrafik mellan sjöarna. I slutet av 30-talet anlades den kanal och kraftstation som är i funktion än idag.

Historik

På initiativ av bygdens folk, företag och organisationer har den gamla idén om en sluss mellan sjöarna Unnen och Bolmen väckts till liv. Detta har resulterat i ett projekt vilket med underifrånsperspektiv, delaktighet och lokal förankring förenar krafterna i bygden till att skapa regional utveckling. Stormen Gudrun har bidragit till att behovet av att arbeta aktivt för en levande landsbygd har uppstått. Resultatet formuleras här i ett konkret förslag till hur det i framtiden går att aktivt arbeta för en hållbar, regional utveckling.

Foto: Stormens Gudruns framfart i byn Öne kvärn

Vad innebär ett slussbygge för bygden?

Ett slussbygge, är inte ett kortsiktigt projekt, utan förväntas ge bestående framtida positiva effekter både på natur och för landsbygdens utveckling. Med en ny kanal med sluss skapas dels en ny och spännande attraktion, dels stora möjligheter att bygga vidare på Bolmenbygden som turistregion.

För att lyckas krävs samverkan mellan län, kommuner, privata företag och olika myndigheter/institutioner samt ett aktivt arbete för att påverka utvecklingen åt rätt håll.

Att i södra Sverige gräva en kanal och bygga en sluss är ett uppseendeväckande initiativ som kommer att ge effekter i form av ökad uppmärksamhet samt ökad samverkan och samarbete.

Ett initiativ som knyter samman bygderna kring sjöarna Unnen och Bolmen och startar upp ett regionalt utvecklingsarbete vilket ger förutsättningar för en framtida marknadsplats som sträcker sig över gränserna mellan fyra kommuner och tre län.

Foto: Stormen Gudrun

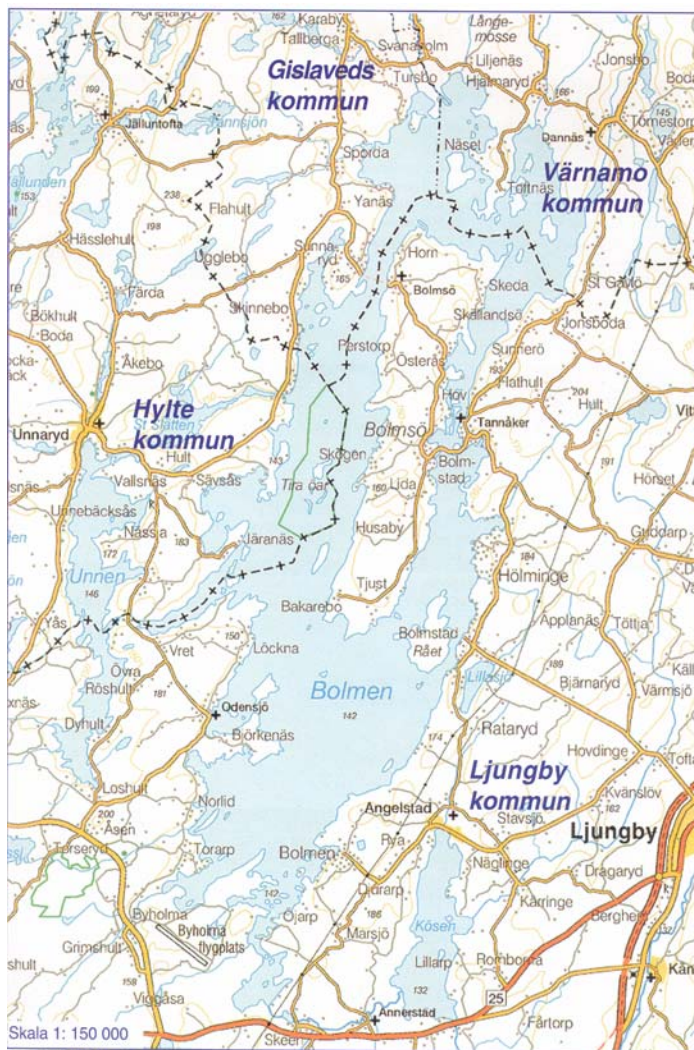
Sjöarna Unnen och Bolmen ligger

helt och hållet i Smålands landskap, även om dagens organisatoriska gräns mellan Kronobergs och Hallands län går mitt genom byn Önekvärn, bara några hundra meter från sluss och kanaldragning. Sjöarnas vatten flödar samman från fyra kommuner Gislaved, Värnamo, Ljungby och Hylte och förenar lokalbefolkning och kultur i detta splittrade gränsland. Vad beträffar näringsliv och företagsklimat så är det den sk Smålandsandan, mest känt från närliggande Gnosjö som satt sin prägel och Öneprojektet har således också sitt ursprung i den lokala företagareföreningen.

Projektet som sammanhållande länk mellan de tre länen och de fyra kommunerna ökar attraktionskraften för nya tillflyttare till regionen samt för turistföretagen som vill satsa på bygdens utbud av unika upplevelsemöjligheter. Genom slussprojektet skapas ett intresse för bygden, i första hand på lokal och regional nivå, men även på riks- och Europainivå. Denna attraktion blir en "turismagnet" vid sidan om de befintliga såsom Draven, Sunnaryd, Tiraholm, Vallsnäs och Sagobygden kring Ljungby. Det redan starka varumärket Bolmenbygden stärks med ytterligare en sevärdhet på Bolmenruntresan och kan ses som värt svar på Glasriket.

Positiva sysselsättningseffekter skapas för såväl bygdens folk, som för hela Bolmenområdet genom den uppmärksamhet aktiviteterna alstrar, både på kort och på lång sikt. Initiativrika människor som vill kan koppla på och utträtta mycket i anslutning till slussprojektet. Gränsbygden i länen ytterområden måste utveckla sin försörjningsbas i tider då hårda vindar och svaga konjunkturen hotar drivkraften. Nya arbetstillfällen måste skapas och besöksnäringen blir allt viktigare som underlag för service och affärsverksamhet. **Genom satsningen planeras och styrs besöksströmmarna och olägenheter, slitage och störningar kan undvikas.**

Människor runt Bolmen får med slussen möjlighet att sjövägen ta sig till Unnaryd och utnyttja den service som finns där. Unnaryd blir Bolmens första "hamnstad" och kompletterar därmed ett uttalat behov i sjösystemet. På samma sätt, kan båttrafiken från Unnen slussa sig ner de tre meter som skiljer sjöarnas yta, för att där uppleva Bolmen med sin sköna natur, sina reservat och sina 365 öar.

Slussprojektet syftar till **utveckling** för bygden genom ökad

- Sysselsättning
- Inflyttning
- Kompetensförsörjning för expansiva företag

Detta ska åstadkommas **genom**

- Hög servicenivå och livskvalité i bygden

Via ett **beprövat verktyg**, nämligen

- Ökat antal gästnätter/besöksfrekvens

ÖneSlussen ska symbolisera ett nav/knutpunkt och marknadsplats sedd i flera dimensioner:

Virtuellt nav för information och för att fånga in potentiell besökare

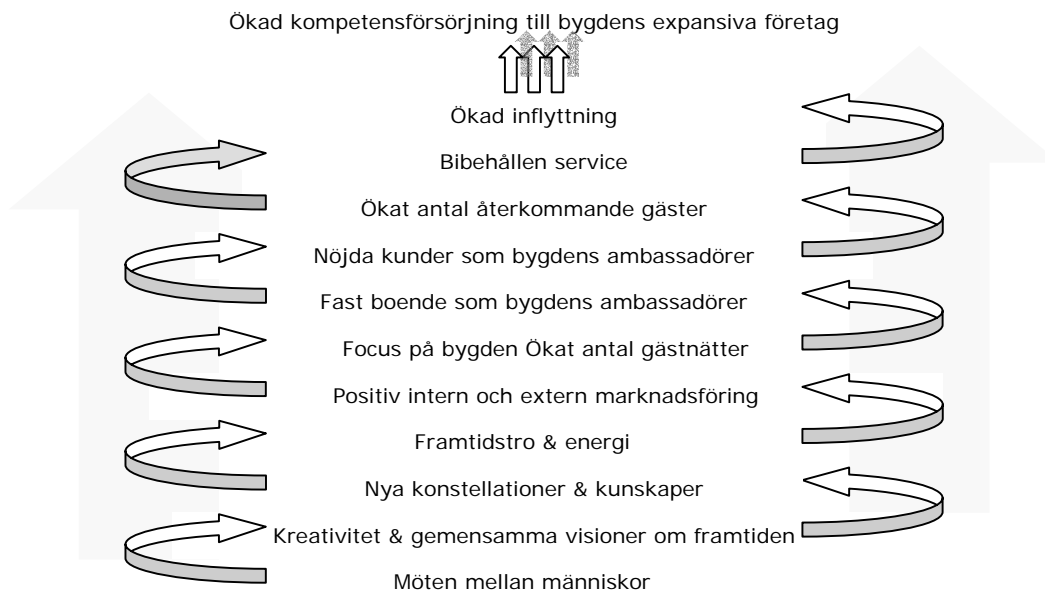
Fysiskt nav för samlad information om vad som finns att uppleva i bygden samt plats för samarbete kring upplevelsenäringen. Slussen blir ett

konkret bevis för att det sker utveckling i bygden och fungerar både som marknadsföring på hemmaplan såväl som utåt sett.

Mentalt nav som symbol för ett stärkande samarbete runt upplevelsenäringen i bygden

Geografiskt nav som symbol för trakten där tre län och fyra kommuner möts

ÖnneSlussen ska genom sitt arbete bidra till att skapa en positiv spiral som är av yttersta vikt för bygdens framtid...

2. AFFÄRSIDÉ

2.1 Affärsidé

Bedriva verksamhet som ska förbättra det regionala utvecklingsklimatet genom att kommunicera bygdens unika upplevelsemiljö samt möjliggöra aktiviteter vilka gynnar bygdens besöksnäring genom att väcka positiv uppmärksamhet. Detta görs för bygdens befolkning, företag och organisationer genom ett unikt gränsöverskridande nav i flera dimensioner. Ett nav i ett av de största sammanhängande sjösystemen i södra Sverige som verkar för gränsöverbyggande utveckling och kommunikation i en bygd som ständigt kämpar med läns- och kommungränsdragningar och genom detta alltid befinner sig i utkanten.

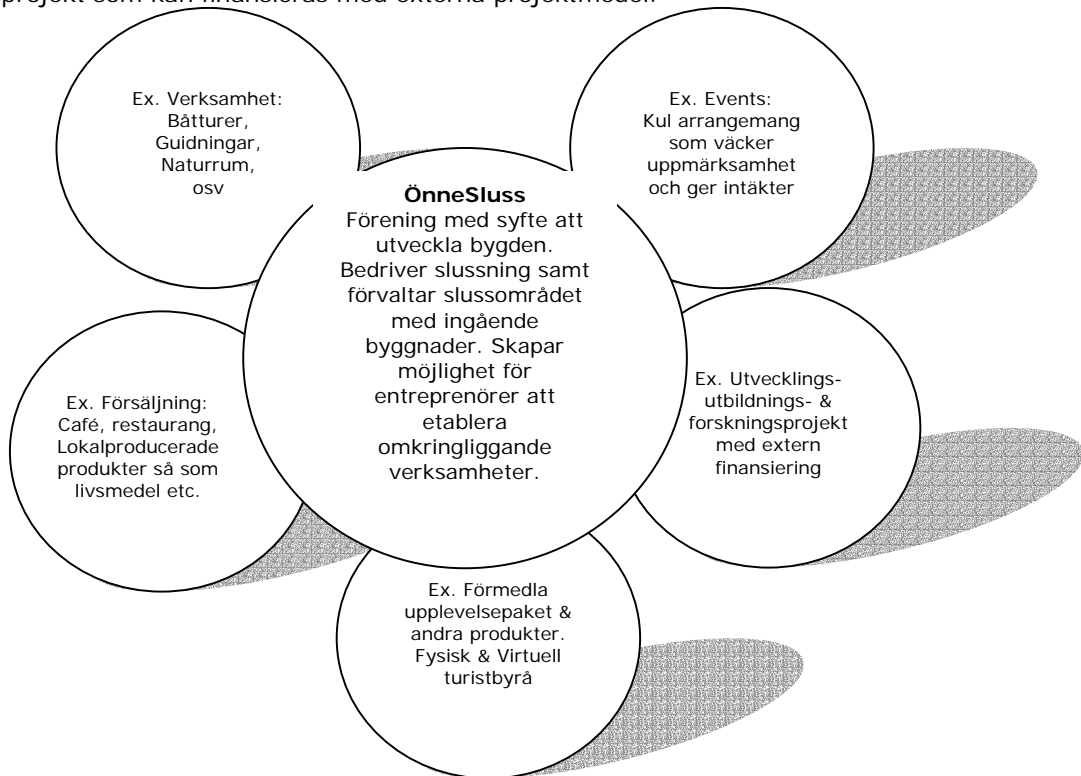
ÖnneSluss ett varumärke vilket med stark identitet och imageskapande verksamhet kan bidra till ett ökat antal gästnätter och i förlängningen en ökad inflyttning och sysselsättning.

På detta sätt skapas

1. en knutpunkt/ett nav för utveckling av andra verksamheter i Bolmen-bygden.
2. en sammanhållande länk mellan våra fyra kommuner och tre län.
3. ett ökat intresse för bygden genom slussbygget, då detta är ett unikt projekt.
4. infrastruktur i form av en ny kanal med sluss, för att möjliggöra att båtar kan färdas mellan sjösystemen.
5. ytterligare förstärkning av Bolmenbygden, som turistattraktion och varumärke.
6. positiva sysselsättningseffekter.
7. möjlighet till planerade och styrda besöksströmmar så att olägenheter, slitage och störningar kan undvikas.

2.2 Affärsmodellen

Intäkterna kommer att bestå av slussning mellan sjöarna samt sponsorpaket som kommer att erbjudas företag och organisationer. I anslutning till slussen och under varumärket ÖneSluss öppnar sig ett flertal affärsmöjligheter för driftiga entreprenörer i området. Dessa kommer att erbjudas att abonnera lokaler samt bedriva diverse verksamheter. Möjlighet kommer att finnas att arbeta fram nya utvecklingsprojekt som kan finansieras med externa projektmedel.

3. MARKNAD

3.1 Säljaktiviteter & distribution

I dagsläget säljs området in genom att uppmärksamhet skapas och att imagen stärks. Bygden och dess invånares initiativkraft och förmåga till samarbete uppmärksammas genom det pågående slussprojektet. Det något "tokiga" projektet väcker uppmärksamhet som kommer att fortgå under hela byggnadsperioden. Effekterna av detta fångas upp och byggs vidare på genom att parallellt arbeta för att skapa ett varumärke som virtuellt, geografiskt, fysiskt samt organisatoriskt utgör ett nav vilket kommunicerar bygdens unika upplevelsevärde. Bygden och dess unika värden positionerar sig på upplevelsemarknaden, en marknadsplats har skapats.

Det är även viktigt i säljarbetet att ständigt arbeta med att förädla besöksströmningarna och förvalta vår viktigaste resurs, naturen. Slitage på markerna och vissa besöksmål kan få en förödande effekt om inte det parallellt bedrivs en hållbar förvaltning av resursen.

I det parallella arbetet ser vi samarbetet med diverse svenska och utländska researrangörer (bussbolag, fiske, jakt m.fl. arrangörer). Det krävs trevliga paket att erbjuda dessa researrangörer – en lämplig verksamhet att lägga ut på entreprenad. Vi kan se varumärkets betydelse som navet för att dra in nya, trevliga affärssuppgörelser till bygden.

För övrigt är det viktigt med ett kontinuerligt samarbete med omkringliggande regioners turistbyråer, marknadsföringsaktiviteter, mässbesök och andra aktiviteter där destinationen ska uppmärksammas. Konferensarrangörer kan till sina kunder sälja in de olika upplevelser som erbjuds i området.

Samarbete med starka magneter i närheten...

3.2 Export

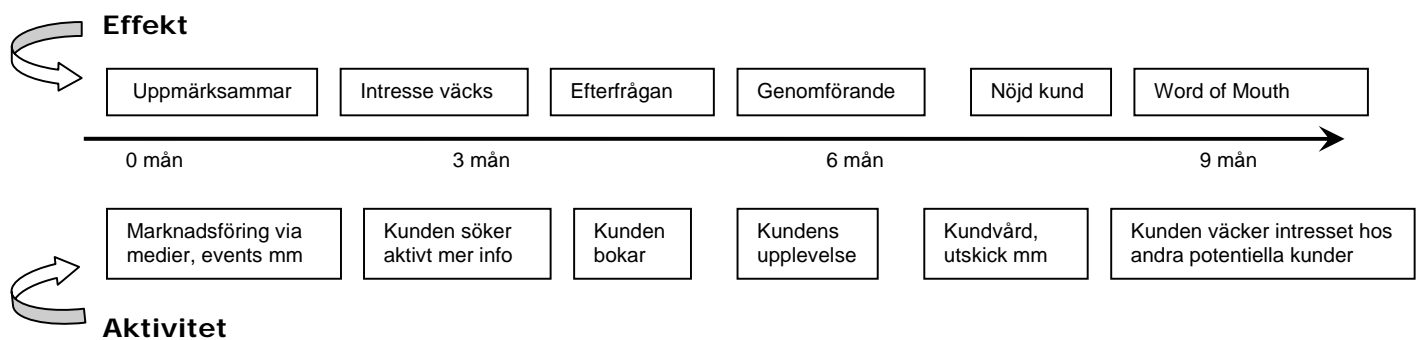
Intresset och potentialen för invånare i andra länder att uppleva vår underbara natur och fridfullhet är stort. Intresset sträcker sig så långt som till Kina. Vi ser därför exportpotential till övriga Norden samt Europa, Danmark, Tyskland, Norge, Italien, Spanien, Kina osv....

Det är dock viktigt att aktörer finns som kan fånga upp och knyta samman samarbetet i dessa länder. Där kommer varumärket att ha en viktig roll genom att i olika sammanhang som t.ex. mässor, synliggöra och kvalitetssäkra entreprenörer. Det är även av yttersta vikt att utveckling och tillväxt sker ekonomiskt, socialt samt ekologiskt hållbart. Styrda besöksströmmar, kompetensutveckling och genomtänkta satsningar är ledord i sammanhanget.

3.3 Marknadsföring

Regelbunden bearbetning av media kring vad som sker runt ÖneSluss, artiklar, resereportage, besök av kända personer osv. Allt som bidrar till att väcka uppmärksamhet och sätta fokus på bygden och locka besökare. Genom att personer som besöker området får en positiv upplevelse, d.v.s. blir mycket väl omhändertagna kommer dessa personer i sig att marknadsföra området via "World of Mouth" och verka som ambassadörer för bygden.

Nedan illustreras hur olika tidpunkter under ett besök är viktiga för att fånga upp kunden och skapa ett ökat antal gästnätter/besökare i området. Med ett väl fungerande nav, vilket kommunicerar tydligt, underlättas samarbete och ökar medvetenheten. Detta ger bättre förutsättningar att erbjuda kunden en helt igenom trevlig upplevelse.

Genom det nätverksbyggande som sker genom slussprojektet, kommer en fortsatt marknadsbearbetning att ske genom hela nätverket.

Dagens IT-teknik möjliggör att på ett enkelt sätt sprida information i stora mängder till många intressenter. Öneslussen har en hemsida sedan projektstart och denna kommer att fortlöpande förse med information och bilda grundstommen till ett nav för de fyra inlandskommunerna. Hemsidan kommer med olika medel att göras så spännande och attraktiv att det kan locka personer att besöka den ofta. Detta bidrar till att den blir ett medie som kommer att vara en av de viktigaste marknadsföringskanalerna, en gränsöverskridande marknadsplats på nätet.

3.4 Underleverantörer

I bygden finns det i dagsläget en mängd entreprenörer verksamma inom upplevelsenäringen. Nedan ges exempel på verksamheter som i framtiden kommer att ingå i de paket som kan skapas och marknadsföras på ett slagkraftigt sätt.

Övernattning: Ett antal campingföretag finns redan. Dessa är utvecklade som komplement till de areella näringarna. På jord- och skogsgårdar finns ofta flera hus och stugor i form av uthus, undantagsstugor, bodar som inretts för sommarboende och som hyrs ut till turister. Genom att erbjuda en mer förädlad produkt med bekvämare boende och lagad mat har det visat sig att nya målgrupper nås och ett högre pris kan tas ut: från uthyrning med självhushåll till att erbjuda frukost och vidare till helpension. Bo på lantgård är ett annat koncept som kan utvecklas i bygden, ett boende som kanske mest riktar sig till grupper, men ett sätt för lantbrukare att få en extra inkomst. Man har också på andra håll kombinerat boende med att erbjuda olika aktiviteter såsom musik- och berättarkvällar, hantverks- och akvarellkurser, paddling och äventyr.

Mat: Matställena runt sjöarna utvecklas efterhand som underlag och efterfrågan för lokalt producerad mat ökar. Vilt från naturens skafferier, svamp från skogen liksom småskalig, ekologisk odling av bär, frukt, och grönsaker som komplement till jordbruket är självklara val för medvetna naturintresserade eko-turister. Även här kan man erbjuda kunskap, kursverksamhet som exempelvis att göra sylt, marmelad och saft, tillverka ostkaka, vara med och slunga honung mm. Gårdsbutiker, café, catering, picknickkorgar är andra exempel på affärsidéer som passar att erbjuda på lantgårdar till besökare.

Aktiviteter: Besökarna i området efterfrågar aktiviteter och fastighetsägarna runt sjöarna kan erbjuda många upplevelser som har med den genuina miljön att göra. Fiske, jakt, uthyrning av båt, kanot, utrustning, Här blir ju erbjudandet av en båtutrustning något alldeles speciellt för denna del av Sverige. Även inom detta område strävar man idag mer till förädlad verksamhet och säljer varan med exempelvis guide och know-how. Vi kan i dag inte ta betalt för nyttjande av vår natur p.g.a. allemansrätten men väl för den service vi kan tillhandahålla. Aktiviteter för barn efterfrågas i ökad omfattning och hästnäringen som idag i många fall inte är ett komplement men huvudinriktning för jordbrukare kan erbjuda turridning, sommarsköthäst, ridskola etc.

Sevärdheter: Det finns tankar om att förstärka besökarnas upplevelser genom att framöver bygga ett kombinerat Historie- och Naturrum. Historierummet ska berätta om och illustrera Önekvärns historia med kvarn, såg, flottning, sjöfart, fiske osv.

Naturrummet ska fungera som ett kunskapscenter, som på ett intresseväckande sätt sammanfattar sjösystemets geologiska utveckling, dess biologiska förutsättningar, artsammansättning mm. De båda rummen bör också ha utrymme för nutida fenomen som yrkesfisket i de båda sjöarna, effekten av stormen Gudrun samt hur landskapet ständigt förändras genom människans påverkan.

Naturum – en idé från Naturvårdsverket

Naturum är en idé från Naturvårdsverket. 1973 öppnades Sveriges första natur i Visby, på Öland och Omberg.

De flesta naturum drivs av länsstyrelser, kommuner och stiftelser. Några drivs av Naturvårdsverket. Namnet naturum är ett inregistrerat varumärke som ägs av Naturvårdsverket.

Källa: Broschyren, *naturum En port till naturen*.
www.naturvardsverket.se

Tankar finns även om att det skulle kunna vara intressant att restaurera kvarnen i Önekvärn och satsningar i form av en trädgårdsanläggning med försäljning av växter.

Hälsa, rekreation: Det finns exempel på jord- och skogsbruk där hälsobehandlingar av olika slag erbjuds, såväl som spaverksamhet. Efterfrågan av dessa tjänster växer i takt med att man vetenskapligt visar att människan mår väl i en naturlig miljö. Grön rehabilitering och "Care farming" är behandlingsformer som är vedertagna i delar av Europa sedan tidigare och som är på väg att bli godkända här. Avlägsna gårdar i lugn och ro kan erbjuda Retreatverksamhet och kurser i exempelvis yoga och Qi-gong.

3.5 Marknadstrender upplevelsenäringen och samhällsekonomi

Framtida utveckling och trender

Turistdelegationens kartläggning, *Outdoor/multiaktiviteter och ekoturism* (2004), visar att det finns två klara trender inom naturturismen.

- det enkla resmotivet som bygger på en **basaktivitet** som vandring, cykling, kanot/kajaking, ridning etc., med flera tillägg av multikaraktär.
- det blandade resmotivet med flera olika aktiviteter i kombination, alltså ett mer typiskt **multiaktivitetssupplägg**.

En viktig iakttagelse är att utbudet av multiaktiviteter har några bärande baskomponenter: vandring, cykling och/eller vattenbaserat utbud. Till dessa finns ett antal aktiviteter som utgör mervärden vid kundens val av en destination. Slutsatsen blir att en framtida utveckling av multiaktiviteter kommer att kräva ett fungerande basutbud inom vandring, cykling, vattenbaserat utbud och längdskidåkning under sommar- respektive vintersäsong och till detta kopplat en mängd mervärden.

3.6 Sysselsättnings- och utbildningsaspekter

Den framväxande turistnäringen får en ökande betydelse för regionen. En välskött, hänsynstagande och attraktiv kanal-/slussbaserad besöksverksamhet kan enligt många bedömare bidra till regionens attraktionsvärde och ge stora spridningseffekter. Anläggningsskedet, kommer givetvis att skapa tillfällig sysselsättning och ge möjligheter till utbildning i slussbyggarkonst. Övrig uppväxande verksamhet i bygden och runt sjöarna kommer att ge betydande sysselsättningseffekter över tiden. Även det mer övergripande målet med en ökad inflyttning som ger en ökad arbetskraftförsörjning till de expansiva företagen i bygden ger att expansion och ökad sysselsättning kan bibehållas i bygden.

3.7 Förankring bland ortsbor

Det är viktigt att ortsbefolkningen har möjlighet att delta i processen och att organisationen bjuder in till samarbete kring projektet. Kraftfull intern marknadsföring i den egna bygden är viktig och information sprids kontinuerligt vid sammankomster, med närboende, föreningar, lokalpress och via Internet. Att engagera, skapa en positiv framtidstro och gemensamma visioner påverkar klimatet i bygden. Detta gemensamt med att varje fast boende fungerar som den egna bygdens ambassadör gör att detta arbete är mycket betydelsefullt.

3.8 Myndighetsstöd

Genomförandet av såväl slussbyggnation samt det mer övergripande regionala utvecklingsarbetet kräver ett fungerande samarbete med berörda myndigheter på alla nivåer. Tidigt samråd, öppen kommunikation med sakliga argument, tillräckligt med fakta och smidigt tillmötesgående är ingredienser som är viktiga (se bilaga miljökonsekvensbedömning).

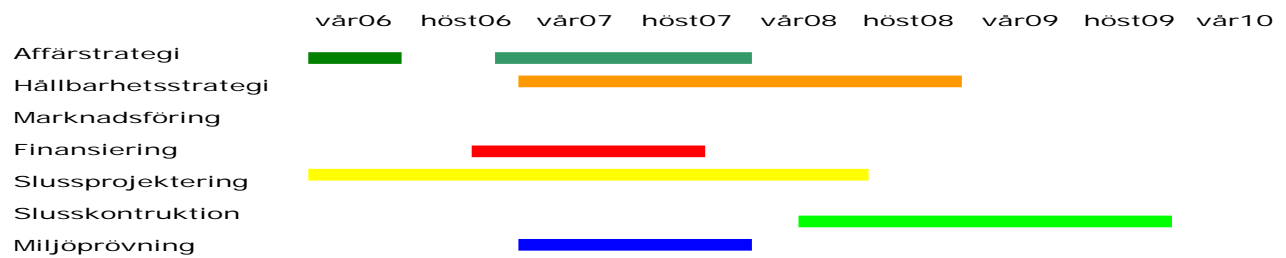
4. UTVECKLINGSMÅL

Övergripande mål för ÖnneSlussens arbete

En utveckling av bygden skall ske på de boendes och naturens villkor. Runt Bolmen finns 760 fastigheter med ca 1100 delägare, de flesta jord- och skogsbruk. Unnen är delat i 2 områden, södra och norra och exakta uppgifter är svårt att få, men siffran lär vara ca 200 fastigheter. Genom Slussprojektet och navet kring slussen kommer Bolmenbygden att marknadsföras som destination för turism, friluftsliv och rekreation. De småskaliga verksamheter, oftast i anknytning till skog – och lantbruksfastigheter, som finns i området kommer att kunna utveckla servicenäringar och turistaktiviteter i ökad omfattning.

Genom att fler besökare upptäcker området ökar förutsättningarna för inflyttning till en god och aktiv boendemiljö med högt livskvalitétvärde.

5. TIDPLAN I STORT

KANAL/SLUSSPROJEKTET I GROVA DRAG

År/månad	Åtgärd
2005 hösten	Helikopterburen laserskanning och fotografering av kanalområdet vid Önnekvarn
2006 vintern	Geologisk/geoteknisk undersökning av kanalsträckning
2006 våren	Förprojektering av kanal och sluss, kostnadsberäkning inkl. vägbro
2006 sommaren	Miljökonsekvensbedömning
2006 hösten	Samarbete med Vägverket om förprojektering av vägbro Lodning och sondering av Kvarnsjön, Stora Drag och Skeppstockaviken
2006 vintern	Fundraising – finansieringsstrategier
2007 vintern	Ansökningsförfarandet enligt miljöbalken börjar med samråd enligt 6 kap. Utarbeta miljökonsekvensbeskrivning och huvudansökan enl. 11 kap miljöbalken Förberedelse av markköp genom att kontrakt/rådighetsavtal med markägare Förbereda och fastställa organisation och organisationsform
2007 våren	Kompletteringar till ansökan om tillstånd enligt miljöbalken, ansökan kungörs
2007	Kommentarer till inkomna yttranden i anledning av tillståndsansökan
2007 hösten	Huvudförhandling i miljödomstolen
2007 vintern	Dom med tillstånd enligt miljöbalken till slussprojektet
2007	Eventuella överklaganden - alternativt lagakraftvunnen dom
2008 vintern/ våren	Projektering; anbudsunderlag färdigställs, bygglov söks, arbetsmiljöplan utarbetas, entreprenör antas
2008 hösten	Byggnadsarbeten påbörjas och bedrivs etappvis med början i sluss och vägbro
2010 våren	Provdraft av Önne sluss och kanal
2010 sommaren	Officiell invigning av farleden med sluss och vägbro.

6. INVESTERING

Att gräva en kanal, bygga en sluss och en bro är en tung investering. Ett omfattande förstudiematerial har tagits fram vilket ligger till underlag för en uppskattning av omfattningen på investeringen (se bilaga Förprojektering Önne Sluss). Syftet med att genomföra en så tung investering är att väcka uppmärksamhet och sätta fokus på bygden. Att knyta samman en uppsplittrad region och skapa positiv utveckling genom ett ökat samarbete. Det är viktigt med det symbolvärde ett kraftfullt, faktiskt byggnadsverk ger både fast boende och tillfälliga besökare. Investeringen kommer att innebära ett betydelsefullt avstamp för ett fortsatt kraftfullt regionalt utvecklingsarbete.

Avkastning på investerat kapital = utveckling i regionen

7. ORGANISATION

I dagsläget förefaller stiftelse vara den organisationsform som passar bäst. Stiftelsens styrelse samt referensgrupp ska vara sammansatt av representanter från andra såväl regionala som lokala utvecklings- och samverkansgrupper samt vederbörlig representation från stiftelsens operativa arbete.

Förslagsvis utförs det operativa arbetet under uppstart av en person på 33 % som driver verksamheten. Styrelsen har till uppgift att stå för styrning, marknadsföring, konstruktion nya projekt, nätverka med aktörer samt bidra till att nya upplevelsepaket utvecklas. Viktig funktion kommer att vara att stödja och uppmuntra utvecklandet av nya affärsidéer, produkter och aktiviteter. Eventuella extra projekt som föreningen ska vara projektägare för, kan bemannas tillfälligtvis med inhyrd kompetens. Efter hand som verksamheten utvecklas och ekonomin tillåter kan det bli aktuellt att ytterligare personal engageras.

Slussäsongen beräknas från maj till september, med högsäsong från midsommar tom augusti. Vissa öppettider under olika säsonger samt möjlighet att "beställa" slussning övrig tid kommer att finnas. Slussningen kommer att utföras av närboende i Öneknarns by och budgeteras utöver den halvtid som arbetar med övriga frågor.

8. EKONOMISK UTVECKLING – PROGNOSE

Nedan presenteras en första prognos över möjlig omsättning samt kostnader. Med i prognosen är bara en del av de intäktsmöjligheter som kan vara aktuella. Detta får således illustrera hur ÖneSlussens omsättning och resultat kan komma att se ut den första tiden. Siffrorna illustrerar således endast slussningsverksamheten. Omsättning från såväl befintliga som framtida underentreprenörer berörs inte här.

ÖneSluss					
Ekonomisk prognos					
Intäkter	antal	pris	summa	månad	år
<u>Sponsring</u>					
Sponsorpaket	40	4000	160 000		160 000
<u>Slussning</u>					
Säsongskort, årskort	150	700	105 000		105 000
Sightseeingbåt	60	400	24000	4800	24000
Styckvis slussning	500	75	37500		37500
<u>Serviceavtal</u>					
Kommuner	4	10000	40000		40000
<u>Upplevelser och service runt slussning på arrende</u>					
Arrendeavgift					15000
Summa potentiella intäkter					381 500
Kostnader					
1 pers 33 %	0,33				138 600
Lokaler, kontor, resor, hemsida					30 000
Summa kostnader personal och kontor					168 600
Slussen inkl miljökontroll					
Drift (energi, tillsyn)					120 000
Underhåll (besiktningar, reparationer)					40 000
Oförutsett					30 000
Summa kostnader slussen					190 000
Resultat					22 900

9. KOMPLETTERANDE VERKSAMHETER

Sedan slutet på 1990 talet har två viktiga projekt tagit fasta på betydelsen av samsyn över dagens fiskala gränsdragningar. Bolmen 2000 och Bolmen i Centrum tar var och ett på sitt sätt utgångspunkt i vattnens förenande flöden. Önne Sluss är en direkt vidareutveckling av dessa projekt som i konkret handling skapar ett centrum för Ekoturismen i området. Upplevelseindustrin går starkt framåt i bygden och fordrar ordnade strukturer som effektivt kan leda besökarströmmarna och motverka vild exploatering och onödig inverkan på naturmiljön. Inom Besst projektet som Hylte driver i samverkan med liknande kommuner i England och Norge har stort fokus lagts på information och levandegörande naturupplevelser i pärmén Skammelssons kölvatten. Denna finns tillgänglig för turister och lokalbefolkning på de tre huvudspråken svenska, tyska och engelska. Informationen har detta år tyngdpunkt i västra delen av Bolmen och Unnen där Hylte kommun finns men det är tanken att Skammelssonprojektet ska kunna föras vidare inom de övriga kommunerna i Bolmenbygden.

Önne Sluss uppfattar inte andra regionala eller kommunala utvecklingsprojekt som konkurrerande verksamhet utan uppfattar dessa som behövliga komplement. Behovet av samverkande verksamheter är stort och detta initiativ ligger därför både rätt i tid och geografi.

10. PRODUKTUTVECKLING

10.1 Pågående utveckling

I nuläget bedrivs projektering av slussbygge och struktur kring hur verksamheten ska bedrivas i framtiden. Arbetet har pågått under drygt två års tid och kommer att fortgå kontinuerligt. Förprojekteringen har finansierats med LBUmedel.

Arbetet som ska bedrivas går helt i linje med det som kommer att stöttas inom de nya strukturfondsprogram som tilldelas Sverige inom programperioden 2007-2013. Arbetet kan därmed betecknas vara av sådan karaktär som regionalt, nationellt samt på Europainivå anses vara av vikt för landsbygdens framtida överlevnad och utveckling.

Effekter av slussbygget beräknas kunna bli

- Den extra uppmärksamhet som ett slussbygge i vår tid medför sätter fokus på bygden samt den framtidstro och kreativa kraft som finns där.
- Extra besökande samt sysselsatt personal vid arbetsplatsen som kommer att medföra underlag för café, övernattning och andra besöksmål i närregionen.
- Slussen skall verka som navet i regionen och hemsidan kommer under byggets gång göras mer och mer attraktiv och på så sätt locka en mängd dagliga besökare, vilket ger ett underlag för annonsintäkter på sidan samt fler antal besök till området och dess olika upplevelseerbjudanden.
- För yrkesfisket öppnas en möjlighet upp att enkelt nå nya vatten.

Presumptiva kunder till området är

- Fast- och sommarboende runt sjöarna Bolmen och Unnen, turister från Sverige men också från övriga Europa.
- Båtfolket i de båda sjöarna får nya vatten att utforska. Vi bedömer att det idag finns ca 1000 fritidsbåtar i sjöarna. Det skapas även möjligheter för båtägare i Bolmen att utnyttja den service och de näringsställen som finns i Unnaryd.
- Mc-förare då vägen mellan Åsen-Unnaryd går via Önekvarn och är av MC-klubbar markerad som Mc-väg.
- Fisketurister tack vare möjlighet att enkelt kunna förflytta sig mellan de olika vattendragen. Sjöarna har idag skilda fiskarter, vilket kan ge helt skilda upplevelser vid eventuell fångst.
- Människor som är intresserade av slussar och kanaler.
- Mål för bussutflykter, i kombination med andra utflyktsmål i området.
- Företag, organisationer, föreningar, utbildningsarrangörer samt privatpersoner då en sightseeingbåt kommer att kunna erbjuda konferenspaket till företag, fester, jubileum, skolklasser, pensionärsutflykter mm.

10.2 Planerad utveckling

Arbete med att utveckla diverse produkter kommer att pågå parallellt med det stora sluss/kanalbygget. Successivt som kanalen växer fram kommer fler och fler besökare till området och då ska det erbjudas fler trevliga upplevelser i anslutning till besöket. Arbete med att utveckla nya idéer och antingen vara huvudman för dem själv eller lägga ut dem på underentreprenad kommer att bedrivas kontinuerligt av stiftelsen för att på så sätt bidra till utveckling av bygden och destinationen. Arbetet kommer till stor del att finansieras med hjälp av projektmedel avsedda för denna typ av utveckling.

Det nyetablerade Vildmarksgymnasiet i Unnaryd, Hylte kommun, lockar ungdomar med intresse för friluftsliv, jakt, fiske, kanoting, turism och guidning. Eleverna utgör en resurs samtidigt som det genom ÖnneSluss ges goda tillfällen för praktikinslag samt eventuell utveckling av affärsidéer för och från denna grupp.

Här beskrivs en del av de förslag som finns i dagsläget och fler tillkommer hela tiden.

Slussområdet

- Litet vinterbonat hus med dusch (för kanotister m.fl.), pumphus
- Försäljning av dagligvaror (korv med tillbehör, glass, proviant mm)
- Slussningstjänster
- Förrådshus med ved, färdighuggen
- Grillplatser längs vattnet, med ved
- Badtunna

Kanalområdet

- Uthyrningsstugor, ett antal med kanalutsikt
- Natur- och kulturum
 - Sjöarnas geologiska historia
 - Fiskar och fiske i sjöarna
 - Områdets natur
 - Sjöarnas betydelse historiskt för levnadsmöjligheter och transporter
 - Sjöfart på sjöarna, ångbåtsfoton mm
 - Fågelskådning/birding
- Minigolfbana i backig natur, helt naturanpassad
- Boulebana
- Naturcamping

Önne kvarn

- Vandrarhem i Janssons hus, paketpris med badtunna, naturrum och grillplats
- Övernattning i hölada i anslutning till vandrarhemmet

Övrigt

- Sightseeingbåtar som trafikerar Bolmen kommer att kunna gå upp i sjön Unnen och anlägga vid brygga i Unnaryd. En turist- och matkulinärisk upplevelse.
- Vignett på en sightseeingbåt, kyrklig eller borgerlig, färdigt paket med fotografering, slussning och middag.
- Uthyrning av kanoter, småbåtar med motor. Hämtning av kanoter. Upplägg av kanotleder i samarbete med Löckna camping och andra boenden.
- Guidade turer i "Ebbe Skammelsöns kölvatten".
- Marknadsföra Sagobygden från sjösidan.

11. PROBLEMINVENTERING

Det största problemet bör kunna utgöras av finansiering till investeringen. För att undanröja detta ska alla möjliga vägar undersökas, på regional nivå likväl som på nationell. Med en kraftfull lobbying och strategiskt arbete kommer finansieringen att klaras av även om det kan komma att ta lite tid.

Ett annat problemområde kan vara att den ekonomisk prognos inte stämmer. Detta problem liksom risken att det uppstår tekniska problem framöver kommer att undanröjas genom att inom samtliga specialområden anlita specialkompetens. Med maximal kompetenstillförsel undviks problem av denna art i störst möjliga mån.

Ett område som är av mycket stor betydelse är hållbarhet. Ett hållbart utvecklingsarbete innebär långsiktigt hållbart arbete utifrån flera aspekter, socialt, ekonomiskt samt miljömässigt. Detta genomsyrar och följer därför arbetet parallellt. Styrda besöksströmmar, en omfattande

miljökonsekvensbeskrivning, dom i miljödomstol, utvecklingsarbete kring nya inkomstkällor, ett utvecklingsarbete som tar hänsyn till funktionshinder och ett arbete för en bibehållen social service på landsbygden bäddar för att hållbarhetsaspekterna uppfylls.

12. SLUTSATSER/REKOMMENDATIONER

12.1 Strategi för en fortsättning

Arbetet framöver består av att följa den tidsaxel som presenteras under punkt 5. Detta för att iscensätta det arbete som ska hjälpa bygden att uppmärksammas samt binda samman aktörer i bygden. Parallellt med detta läggs stor vikt vid lobbying samt ett utökat samarbete med offentlig sektor kring hur det regionala utvecklingsarbete, i en gränsbygd som avbefolkas, kan bedrivas. En avbefolkning som äventyrar de etablerade företagens verksamhet i området genom de problem med arbetskraftförsörjning som följer.

I strategin ingår även grepp som att undersöka om gränsbygden skulle kunna lämpa sig för att utgöra ett framtida Leaderområde.

Faktaruta om Leader

Leader är en metod som gör det möjligt för invånare och företag på landsbygden att arbeta med lokal landsbygdsutveckling tillsammans med den offentliga sektorn i samhället. Syftet är att med stöd av lokal kunskap och lokalt engagemang uppnå målsättningarna för utveckling av landsbygden. Målsättningarna för Leader är således desamma som för landsbygdsprogrammet i stort, dvs. att främja en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Det som krävs är att det bildas en särskild form av lokalt partnerskap, en LAGgrupp. I LAGgruppen ska det finnas representanter för tre sektorer i samhället: ideella sektorn, offentliga sektorn och privata sektorn. LAGgruppen ansvarar för att ta fram en gemensam utvecklingsstrategi för ett avgränsat geografiskt område, ett så kallat Leaderområde. LAGgruppen fattar också beslut om vilka projekt som kan finansieras via landsbygdsprogrammet.

Leaderprojekt som genomförs enligt utvecklingsstrategin kan få medfinansiering från landsbygdsprogrammet. För att ett projekt ska kunna få stöd krävs att projektet godkänns av LAGgruppen.

Länsstyrelsen beslutar därefter formellt till stöd om projekten och administrerar utbetalningsansökningar från Leaderprojekten.

Leadermetoden ska genomsyra hela landsbygdsprogrammet vilket innebär att stöd kan beviljas för projekt som har samma målsättningar som de stöd som beskrivs i denna broschyr.

Det kan t.ex. vara projekt som ökar jord- och skogsbrukets konkurrenskraft, förbättrar miljön eller förbättrar livskvaliteten och främjar diversifieringen av landsbygdens ekonomi.

Källa: Broschyren, Nytt landsbygdsprogram! – En introduktion till landsbygdsprogrammet 2007–2013. www.sjv.se

12.2 VISION

ÖnneSlussen vill skapa en attraktiv bygd som inbjuder till att leva och verka i vår region. En framtid som präglas av mångfald, kreativitet, företagsamhet och hög livskvalitet.

Bilagor

- Förprojektering, ÖnneSluss
- Miljökonsekvensbedömning för projektet Önne Sluss
- Resultat seismik och provgrovsgrävning 2006-03-22, finns i digital form
- Topeyes laserscanning. Omfattande material som vid anmodan kan levereras i form av minneskort el. dyliskt.

Illustrationer i dokumentet

Lars Lidman, Unnaryd
Claes Folkesson, Linköping